Analiza poslovanja AD Plastik d.d. Solin

Luetić, Karmela

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:599901

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

ANALIZA POSLOVANJA AD PLASTIK d.d. SOLIN

Mentor:

Prof. dr. sc. Dejan Kružić

Studentica:

Karmela Luetić
4155793

Split, rujan, 2017.

Sadržaj

1.UVOD ……...4
1.1. Predmet i cilj završnog rada ……..……...……..……..4
1.2. Metode istraživanja ……..…..……4
1.3. Struktura rada …….……..…..5
2.TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI I POKAZATELJI POSLOVANJA ……...6
2.1. Temeljni financijski izvještaji ……...6
2.1.1. Bilanca ……..…….....6
2.1.2. Račun dobiti i gubitka ……....8
2.1.3. Izvještaj o novčanim tokovima ……..9
2.1.4. Izvještaj o promjenama kapitala ……..…….....10
2.1.5. Bilješke uz financijska izvješća ……...11
2.2. Osnovni financijski pokazatelji poslovanja ……....11
2.2.1. Pokazatelji likvidnosti …….....12
2.2.2. Pokazatelji aktivnosti ……...14
2.2.3. Pokazatelji zaduženosti …… ……...16
2.2.4. Pokazatelji ekonomičnosti …….....17
2.2.5. Pokazatelji profitabilnosti (rentabilnosti) ……...….18
2.2.6. Pokazatelji investiranja ……..…….....19
3. ANALIZA POSLOVANJA AD PLASTIK DD SOLIN ……...20
3.1. Opći podatci o poduzeću AD Plastik d.d. Solin …….....20
3.1.1. Misija tvrtke ……21
3.1.2. Vizija tvrtke ……21
3.1.3. Ciljevi tvrtke ……21
3.2. Povijest poduzeća AD Plastik d.d. Solin ……....22
3.3. Financijski izvještaji poduzeća AD Plastik d.d. Solin (2013.-2016.) …….....24
3.3.1. Bilanca AD Plastik d.d. Solin ……...……...24
3.3.2. Račun dobiti i gubitka AD Plastik d.d. Solin ……...…….…….…..26
3.3.3. Horizontalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka ……....27
3.3.4. Vertikalna analiza bilance računa dobiti i gubitka ……...31
3.4. Analiza pomoću pokazatelja ……...34
3.4.1. Pokazatelji likvidnosti …….…….34
3.4.2. Pokazatelji aktivnosti ……...35

3.4.3. Pokazatelji zaduženosti ……....36
3.4.4. Pokazatelji ekonomičnosti ……...……...37
3.4.5. Pokazatelji profitabilnosti ……....38
4. ZAKLJUČAK ……...……...39
Literatura ……....41
Sažetak ……....….....42
Summary …….…...42
Popis tablica i slika …….....…….43

1. UVOD

Analiza poslovanja poduzeća izuzetno je važan postupak jer se na njemu temelje sadašnje i buduće odluke u vođenju poduzeća. U uvodnom dijelu završnog rada utvrdit će se predmet istraživanja, metode istraživanja i struktura rada.

1.1 Predmet i cilj završnog rada

Predmet ovog završnog rada je analiza uspješnosti poslovanja tvrtke AD Plastik d.d. Cilj rada je prikaz poslovanja društva AD Plastik d.d. putem analize financijskih izvještaja i pokazatelja uspješnosti poslovanja.

1.2 Metode istraživanja

Pri izradi teorijskog dijela završnog rada kao i prilikom donošenja zaključaka korištene su sljedeće metode:

- Metoda indukcije – metoda kojom se analizom pojedinačnih slučajeva dolazi do općih zaključaka
- Metoda dedukcije – metoda kojom se analizom općeg pravila dolazi do pojedinačnog zaključka
- Metoda sinteze – metoda spajanja jednostavnih sudova u složenije
- Metoda analize – metoda raščlanjivanja pojmova na njihove jednostavnije komponente
- Metoda studije slučaja – metoda kojom se proučava pojedinačni slučaj radi dobivanja što potpunijeg i cjelovitijeg uvida u predmet
- Metoda kompilacije – metoda u kojoj se preuzimaju tuđi rezultati, zaključci, opažanja, stavovi
- Metoda deskripcije – postupak jednostavnog opisivanja ili očitavanja činjenica, procesa i predmeta u prirodi i društvu te njihovih empirijskih potvrđivanja odnosa i veza, ali bez znanstvenog tumačenja i objašnjavanja
- Metoda komparacije – metoda koja se koristi prilikom usporedbe poslovanja kroz financijske izvještaje
- Metoda intervjuiranja – postupak kojim se na temelju intervjua istražuju i prikupljaju podaci, informacije, stavovi, mišljenja o problemu istraživanja

1.3 Struktura rada

Rad se sastoji od četiri dijela. U prvom, uvodnom dijelu opisan je predmet i cilj rada, kao i metode kojima su analizirani podatci te struktura rada.

U drugome dijelu su opisani temeljni financijski izvještaji i osnovni financijski pokazatelji poslovanja. Definirani su pojmovi bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o novčanom toku, izvještaja o promjenama kapitala i bilješka uz financijska izvješća. U okviru financijskih pokazatelja poslovanja opisani su pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti.

Treći dio rada je empirijski dio u okviru kojeg se nalazi analiza poslovanja tvrtke AD Plastik d.d. na temelju financijskih izvješća.

U četvrtom dijelu se nalazi zaključak kojim se nastoji zaokružiti ovaj rad.

2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI I POKAZATELJI POSLOVANJA

2.1. Temeljni financijski izvještaji

Temeljni financijski izvještaji su finalni proizvodi računovodstva kojim se poduzeće daje informacije o rezultatima poduzetnih poslovnih transakcija unutarnjim i vanjskim korisnicima. Trebaju istinito i fer prezentirati financijski položaj, financijsku uspješnost i novčane tokove poduzetnika.[1] Istinito i objektivno predočavanje zahtjeva, vjerno predočenje učinka, transakcije i drugih poslovnih događaja, a u skladu kriterija priznavanja imovine, obveza, kapitala, prihoda, i rashoda poduzetnika. Prema Zakonu o računovodstvu, poduzetnici se dijele na mikro, male, srednje i velike ovisno o pokazateljima utvrđenima na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijska izvješća. Pokazatelji koji se uzimaju u obzir pri klasificiranju poduzetnika su:

- Iznos ukupne aktive
- Iznos prihoda
- Prosječan broj radnika tijekom godine [2]

Mikro i mali poduzetnici obvezni su sastavljati bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke uz financijske izvještaje u okviru svojih godišnjih financijskih izvještaja.

Temeljni financijski izvještaji određeni Zakonom o računovodstvu su:

1. Bilanca
2. Račun dobiti i gubitka
3. Izvještaj o novčanom tijeku
4. Izvještaj o promjenama kapitala
5. Bilješke uz financijske izvještaje

2.1.1. Bilanca

Bilanca je sustavni prikaz imovine, kapitala i obveza na određeni datum.[3] To je financijski izvještaj koji pokazuje financijski položaj poduzeća koji služi kao podloga za ocjenu sigurnosti poslovanja. Sastavlja se za svaku poslovnu godinu, a može se sastavljati i za kraća vremenska razdoblja. U računovodstvu se imovina naziva aktiva, a izvori imovine pasiva. Imovina poduzeća su ekonomski resursi od kojih poduzeće može ostvariti financijsku korist, a

[1] HSFI 1, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html
[2] Zakon o računovodstvu,Narodne Novine, broj 78/15 i 134/15
[3] HSFI 1, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html

prema unovčivosti se dijele na kratkotrajnu i dugotrajnu imovinu. Kratkotrajna imovina je ona imovina koja pretvara u novac u razdoblju do godinu dana. U kratkotrajnu imovinu spadaju:

- Zalihe (sirovine, materijali, gotovi proizvodi, trgovačka roba itd..)
- Potraživanja (od povezanih poduzetnika, od kupaca, od zaposlenika i članova itd..)
- Financijska imovina (dionice kod povezanih poduzetnika, dani zajmovi povezanim poduzetnicima itd..)
- Novac (u banci i blagajni)[4]

Dugotrajna imovina je ona imovina koja se pretvara u novac u razdoblju duljem od godine dana. Prema Pravilniku o izmjenama i dopunama pravilnika o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja[5], dugotrajna imovina se dijeli na:

- Nematerijalnu (koncecije, patenti, licence, predujmovi za nabavu itd..)
- Materijalnu (zemljište, objekti, postrojenja, oprema, biološka imovina, transportna imovina itd..)
- Financijsku (dionice kod povezanih poduzetnika, zajmovi prema povezanim poduzetnicima, ulaganja u vrijednosne papire itd..)
- Potraživanja (od povezanih poduzetnika, po osnovi prodaje na kredit itd..)[6]

Pasiva je pojam koji obuhvaća izvore financiranja imovine, to jest način na koji je imovina stečena. Dijeli se na obveze i kapital. Kapital se odnosi na stjecanje imovine ulaganjem vlastitih sredstava dok se obveze odnose na stjecanje imovine ulaganjem tuđih sredstava. Prema roku dospijeća izvore imovine dijelimo na kratkoročne i dugoročne (obveze) i trajne (kapital).

U svakom trenutku imovina mora biti jednaka njenim izvorima, iz toga proizlazi temeljna računovodstvena jednakost koja se može izraziti sljedećim obrascem:

AKTIVA = PASIVA

AKTIVA = VLASTITI KAPITAL + OBVEZE[7]

[4] Žager K.,Žager L.,(2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA,Zagreb,str.56.
[5] Zakon o računovodstvu,Narodne novine br 130/10
[6] Žager K.,Žager L.,(2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA,Zagreb,str.57.
[7] Belak V., Menadžersko računovodstvo,RRiF,Zagreb,1995.,str.19.

BILANCA

AKTIVA	PASIVA
A) DUGOTRAJNA IMOVINA 1. nematerijalna imovina 2. materijalna imovina 3. financijska imovina 4.dugoročna potraživanja B) KRATKOTRAJNA IMOVINA 1. zalihe 2. potraživanja 3. kratkoročna financijska imovina 4. novčana sredstva C) AVR	A) KAPITAL I PRIČUVE 1. upisani kapital 2. pričuve (zakonski i dr.) 3.zadržana dobit, preneseni gubitak, dobit ili gubitak tekuće godine B) DUGOROČNA REZERVIRANJA C) DUGOROČNE OBVEZE D) KRATKOROČNE OBVEZE E) PVR

Izvor: Aljinović Barać Ž.(2006):Materijali iz predmeta Osnove računovodstva, vježbe 2,Ekonomski fakultet Split, Split, str. 6.

2.1.2. Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka je prikaz prihoda, rashoda i financijskog rezultata u određenom vremenskom razdoblju. Pokazuje profitabilnost tvrtke tijekom nekog vremenskog razdoblja. [8]Glavni elementi računa dobiti i gubitka su prihodi i rashoda te njihova razlika, dobit ili gubitak. Prihodi i rashodi se evidentiraju prema računovodstvenom načelu nastanka poslovne promjene.

Prihod je povećanje ekonomskih koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja imovine ili smanjenja obveza, kada ti priljevi imaju za posljedicu povećanje kapitala, osim povećanja kapitala koje se odnosi na unose od strane sudionika u kapitalu.[9] Prihode možemo podijeliti u sljedeće skupine:

- Poslovne prihode (prihodi od prodaje: proizvoda, usluga, izdavanja prostora itd..)
- Financijske prihode (pozitivne tečajne, kamatne stope, dividende itd..)
- Izvanredne prihode (naplata prethodno otpisanih potraživanja, prihodi od prodaje dugotrajne imovine itd..)

pri čemu prve dvije skupine čine prihode iz redovnog poslovanja. Rashodi su smanjena ekonomskih koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku smanjenja imovine ili stvaranja

[8] Vidučić Lj.,Financijski menadžment 8.izdanje 2012. str.378.
[9] HSFI 15, mailto:http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html

obveza što za posljedicu ima smanjenje kapitala, osim onog u svezi s raspodjelom sudionicima u kapitalu.[10] Rashode možemo podijeliti u sljedeće skupine:

- Poslovne rashode (troškovi: najma prostora, plaća, osiguranja, nabave sirovina itd..)
- Financijske rashode (kamate na kredite, negativne tečajne razlike, guitci od prodaje dionica itd..)
- Izvanredni rashodi (otpis potraživanja, vrijednosna usklađenja dugotrajne imovine, kazne itd..)

pri čemu prve dvije skupine čine rashode iz redovnog poslovanja. Nakon sučeljavanja ukupnih prihoda i rashoda utvrđuje se bruto financijski rezultat. Ukoliko s prihodi veći od rashoda ostvarena je bruto dobit, odbijanjem poreza na dobit, odnosno postupkom oporezivanja dobiva se neto dobit.

Tablica 1 - Skraćeni prikaz sastavljanja računa dobiti i gubitka

Redni broj	Pozicija
1.	Prihodi iz osnovane djelatnosti
2.	Rashodi iz osnovane djelatnosti
3.	Prihodi iz drugih aktivnosti
4.	Rashodi iz drugih aktivnosti
5.	Izvanredni prihodi
6.	Izvanredni rashodi
7.	Dobitak/Gubitak prije oporezivanja
8.	Porez na dobit ili gubitak
9.	Dobitak/Gubitak financijske godine

Izvor: prikaz autora

2.1.3. Izvještaj o novčanim tokovima

Izvještaj o novčanim tokovima prikazuje priljev i odljev novaca i novčanih ekvivalenata tijekom obračunskog razdoblja. Novac obuhvaća novac u banci i blagajni kao i depozite po viđenju, dok su novčani ekvivalenti kratkotrajna i visoko likvidna ulaganja koja se mogu brzo konvertirati u poznate iznose novca te su podložna beznačajnom riziku promjene vrijednosti.[11] Pojmovi koji se koriste u opisivanje novčanih tokova, a često ih se poistovjećujem su prihod i priljev te nastanak obveze i odljev novca. Prihod nastaje ispostavljanjem računa kupcu, ali tek kada kupac podmiri svoju obvezu kod poduzetnika nastaje priljev novca. Isto se može primijeniti na pojmove nastanka obveze i odlijeva novca.

[10] HSFI 16, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html
[11] HSFI1, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html

Izvještaj o novčanom toku ima nekoliko svrha kao što su:

- Ocjena sposobnosti poduzeća da ispuni svoje obveze prema vjerovnicima, isplati dividende
- Procjena učinaka novčanog toka te raznih nenovčanih aktivnosti na financijski položaj poduzeća
- Sposobnosti poduzeća da ostvari budući novčani tok

Izvještaj o novčanom tijeku se sastoji od prikaza poslovnih, financijskih i investicijskih aktivnosti. Poslovne aktivnosti su one aktivnosti usmjerene na proizvodnju i prodaju proizvoda i robe te pružanja usluga. To su glavne aktivnosti poduzetnika koje proizlaze iz transakcije poslovnih događaja koje određuju odnosno utječu na dobit ili gubitak.[12] Investicijske aktivnosti su stjecanje i otuđivanje dugotrajne kratkotrajne imovine i drugih ulaganje, koja nisu uključena u novac i novčane ekvivalente. To su ulagateljske aktivnosti koje obuhvaćaju primitke i izdatke koji su povezani uz transakcije s dugotrajnom imovinom. Financijske aktivnosti su aktivnosti koje za posljedicu imaju promjenu veličine i sastava glavnice i dugova subjekata.[13] Gotovinski tijek iz financijskih aktivnosti uključuje aktivnosti vezane za promjenu zaduženosti (krediti, emisija, otplata kreditnih vrijednosnica, isplatu dividendi).[14]

Za izradu izvještaja o novčanom tijeku koriste se indirektna i direktna metoda.

2.1.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala prikazuje strukturu vlastitog kapitala i promjene na svim stavkama vlastitog kapitala na kraju izvještajnog razdoblja u odnosu na početak razdoblja. To je izvještaj koji govori o promjenama u kapitalu između dva datuma bilance, između tekuće i prethodne godine odnosno u razdoblju od godine dana. Svrha izvješća je dati prikaz vrijednosti neto promjene vrijednosti tvrtke tj. bogatstva dioničara pri čemu se u bilješci navodi uzroku rasta/pada kapitala. [15]

Uzroci rasta/pada kapitala mogu biti promjene u:

- Upisanom kapitalu
- Rezervi

[12] HSFI1, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html
[13] HSFI1, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html
[14] Vidučić Lj., Financijski menadžment, 8.izdanje 2012 str.384.
[15] Vidučić Lj.,Financijski menadžment,8.izdanje 2012 str.385.

- Zadržanoj dobiti ili prenesenom gubitku
- Gubitku ili dobiti financijske godine.[16]

2.1.5. Bilješke uz financijska izvješća

Bilješke uz financijska izvješća predstavljaju detaljnu dopunu i razradu podataka iz bilance, računa dobiti i gubitka i izvješća o novčanom toku. One trebaju pratiti razradu podataka u pojedinim izvješćima radi smislene prezentacije ključnih informacija. Svode se na dvije osnovne skupine: one koje objašnjavaju računovodstvene politike primjenjene u izradi izvješća te ostale podatke koji su važni za razumijevanje izvješća.[17]

2.2 Osnovni financijski pokazatelji poslovanja

Pokazatelji financijske analize su racionalni, odnosno brojevi, tj. financijski indeksi koji stavljajući u odnos određene veličine prikazuju uspješnost poslovanja poduzeća. Najveći dio podataka koji se koristi za izračunavanje pokazatelja nalazi se u temeljnim financijskim izvještajima – bilanci, računu dobiti i gubitka te izvješću o novčanim tokovima.[18]

To je jedna od najčešće korištenih analiza financijskih izvješća. Povezivanjem stavki iz jednog i/ili dvaju izvješća, odnosno knjigovodstvenih i/ili tržišnih podataka, ona pokazuje povezanost između računa u financijskim izvješćima i omogućuje vrjednovanje financijskog stanja i poslovanja tvrtke.[19] Ti podatci predstavljaju informacijski temelj za donošenje određenih odluka. Zbog toga što postoji niz pokazatelja koji se mogu primijeniti u financijskoj analizi, potrebno je iste koristit selektivno i primjenjivati one s najvećom eksplanatornom moći.

Pokazatelje možemo svrstati u sljedeće skupine:

- Pokazatelje likvidnosti
- Pokazatelje aktivnosti
- Pokazatelje zaduženosti
- Pokazatelje ekonomičnosti
- Pokazatelje profitabilnosti

[16] Efzg (2015): Financijski izvještaji, http://web.efzg.hr/dok/RAC//hpercevic/racunovodstvo/Financijski%20izvje%C5%A1taji.pdf
[17] Vidučić Lj., Financijski menadžment, 8.izdanje 2012,str.385.
[18] Šarlija (2009.), http://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf
[19] Vidučić Lj. Financijski menadžment, 8.izdanje 2012, str. 392.

- Pokazatelji investiranja[20]

2.2.1. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost je svojstvo imovine ili njezinih pojedinih dijelova da se mogu pretvoriti u gotovinu dostatnu za pokriće preuzetih obveza.[21] Pokazatelji likvidnosti su mjere sposobnosti poduzeća da podmiri svoje dospjele kratkoročne obveze. Redovito podmirenje tekućih obveze je važno radi toga da ne bi došlo do zastoja u redovitom poslovanju te do blokade novčanog računa u ključnim trenutcima za poslovanje. Najučestaliji pokazatelji likvidnosti su:

- Koeficijent tekuće likvidnosti
- Koeficijent ubrzane likvidnosti
- Koeficijent trenutne likvidnosti
- Koeficijent financijske stabilnosti

2.2.1.1. Koeficijent tekuće likvidnosti

Koeficijent tekuće likvidnosti pokazatelj je likvidnosti najvišeg stupnja jer u odnos dovodi pokriće i potrebe za kapitalom u roku od godine dana.

$$koeficijent\ tekuće\ likvidnosti = \frac{\text{kratkotrajna imovina}}{\text{kratkoročne obveze}}$$

Ocjena vrijednosti pokazatelja se vrši usporedbom s industrijskim prosjekom i analizom trenda. Koeficijent može biti nizak ili visok te pokazivati uzlazni ili silazni trend. Previsoki koeficijent ukazuje na slabo upravljanje imovinom, slabo korištenje kratkoročnih kredita ili nekurentne zalihe. Ukoliko ima silazni trend, upozorava na to da obveze rastu brže od kratkoročne imovine. Niski koeficijent u odnosu na industriju ukazuje na potrebu za detaljnom analizom.[22] Općenito se smatra da koeficijent manji od 1,5 ukazuje na mogućnost da poduzeće ostane bez sredstava za podmirenje svojih dugoročnih obveza. Zadovoljavajuća vrijednost koeficijenata tekuće likvidnosti je ona koja ne odstupa značajno od industrijskog prosjeka, a ukoliko industrijski prosjek nije poznat, tada bi ovaj omjer trebao iznositi približno 2:1. [23]

[20] Šarlija (2009.), http://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf
[21] Šarlija (2009.), http://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf
[22] Vidučić Lj., Financijski menadžment, 8.izdanje 2012,str.394.
[23] Šarlija (2009.), http://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf

2.2.1.2. Koeficijent ubrzane likvidnosti

Koeficijent ubrzane likvidnosti posebno je mjerilo likvidnosti drugog stupnja. To je pokazatelj koji se koristi za procjenu može li poduzeće udovoljiti svojim kratkoročnim obvezama upotrebom svoje najlikvidnije imovine. Računa se prema sljedećoj formuli:

$$koeficijent\ ubrzane\ likvidnosti\ = \frac{\text{tekuća imovina} - \text{zalihe}}{\text{kratkoročne obveze}}$$

Poželjna vrijednost ovog pokazatelja je ona koja ne odstupa značajno od industrijskog prosjeka. Ukoliko industrijski prosjek nije poznat, tada je poželjna vrijednost koeficijenta ubrzane likvidnosti približno jednaka 1:1. Preporučena minimalna vrijednost ovog koeficijenta iznosi 0,9. ako je pokazatelj visok, znači da je potrebno unaprijediti upravljanje gotovinom radi smanjenja suviška gotovine, pooštriti politiku ili smanjiti kratkotrajnu u korist dugotrajne imovine.

2.2.1.3. Koeficijent trenutne likvidnosti

Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje kolika je pokrivenost kratkoročnih obveza likvidnom kratkotrajnom imovinom, tj. novčanim sredstvima. To je pokazatelj koji se koristi u slučaju kad potraživanja čine većinu kratkotrajne imovine, a postoji praksa kašnjenja u njihovoj naplati. Računa se prema sljedećoj formuli:

$$koeficijent\ ubrzane\ likvidnosti = \frac{\text{novac}}{\text{ukupne kratkoročne obveze}}$$

2.2.1.4. Koeficijent financijske stabilnosti

Koeficijent financijske stabilnosti računa se po sljedećoj formuli:

$$\text{koeficijent financijske stabilnosti} = \frac{\text{dugotrajna imovina}}{\text{kapital} + \text{dugoročne obveze}}$$

Koeficijent financijske stabilnosti bi trebao biti manji od jedan, jer se iz dijela dugoročnih izvora treba financirati ne samo dugotrajna već i kratkotrajna imovina. Zato je smanjenje ovog koeficijenta pozitivna tendencija, jer ako dugotrajna imovina angažira likvidnu kratkoročnu imovinu može doći do smanjenja mogućnosti podmirenja tekućih obveza.

2.2.2. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti koriste se pri ocjeni djelotvornosti kojom management angažira imovinu koju su mu povjerili vlasnici. Oni upućuju na brzinu cirkulacije imovine u

poslovnom procesu, a računaju se na temelju odnosa prometa i prosječnog stanja. Ukoliko je poznat koeficijent obrta, tada je moguće izračunati i prosječne dane vezivanja sredstava. Općenito pravilo govori kako je bolje da je koeficijent obrta što veći broj, tj. da je vrijeme vezivanja ukupne i pojedinih vrsta imovine što kraće. Neki od najčešće korištenih pokazatelja aktivnosti:

- Koeficijent obrta ukupne imovine
- Koeficijent obrta dugotrajne imovine
- Koeficijent obrta kratkotrajne imovine
- Koeficijent obrta potraživanja
- Trajanje naplate potraživanja

2.2.2.1. Koeficijent obrta ukupne imovine

Koeficijent obrta ukupne imovine govori koliko puta se ukupna imovina tvrtke obrne u tijeku jedne godine, odnosno koliko tvrtka uspješno koristi imovinu s ciljem stvaranje prihoda. Ovo je jedan od najčešće korištenih pokazatelja aktivnosti koji izražava veličinu imovine potrebne za obavljanje stanovite razine prodaje ili, obrnuto, kune iz prodaje koje donosi svaka kuna imovine.

$$koeficijent\ obrta\ ukupne\ imovine = \frac{\text{ukupni prihodi}}{\text{ukupna imovina}}$$

2.2.2.2. Koeficijent obrta dugotrajne imovine

Obrt dugotrajne imovine predstavlja omjer ukupnih prihoda i dugotrajne imovine, a pokazuje koliko uspješno tvrtka koristi dugotrajnu imovinu s ciljem stvaranja prihoda. Općenito je poželjno postići što veću vrijednost pokazatelja jer to znači da je manje novaca potrebnog za stvaranje prihoda vezano u fiksnoj imovini. Opadajući pokazatelj može biti indikator preinvestiranja u postrojenja, opremu ili neku drugu stalnu imovinu.

$$koeficijent\ obrta\ dugotrajne\ imovine = \frac{\text{ukupni prihodi}}{\text{dugotrajna imovina}}$$

2.2.2.3. Koeficijent obrta kratkotrajne imovine

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine govori koliko se puta kratkotrajna imovina tvrtke

obrne u tijeku jedne godine. Mjeri relativnu efikasnost kojom poduzeće rabi kratkotrajnu imovinu za stvaranje prihoda.

$$koeficijent\ obrta\ kratkotrajne\ imovine = \frac{\text{ukupni prihodi}}{\text{kratkotrajna imovina}}$$

2.2.2.4. Koeficijent obrta potraživanja

Koeficijent obrta potraživanja stavlja u omjer prihod od prodaje sa stanjem na kontu potraživanja.

$$koeficijent\ obrta\ potraživanja = \frac{prihod\ od\ prodaje}{\text{potraživanja}}$$

2.2.2.5. Trajanje naplate potraživanja

Mjeri dužinu vremena potrebnog za pretvaranje prosječne prodaje u novac. Računa se na kvartalnoj (91) ili na godišnjoj osnovi (365). Niska vrijednost ovoga pokazatelja znači da poduzeće uspješno naplaćuje svoja potraživanja.[24]

$$Trajanje\ naplate\ potraživanja = \frac{broj\ dana\ razdoblja}{\text{koeficijent obrta potraživanja}}$$

2.2.3. Pokazatelj zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti pokazuju strukturu kapitala i načine na koje poduzeće financira svoju imovinu. Oni se koriste za procjenu financijskog rizika poduzeća. Poduzeća sa značajno visokim stupnjem zaduženosti gube financijsku fleksibilnost, mogu imati probleme pri pronalaženju novih investitora, a mogu se suočiti i s rizikom bankrota. Najčešći pokazatelji zaduženosti su:

- Koeficijent zaduženosti
- Koeficijent vlastitog financiranja
- Odnos duga i glavnice
- Stupanj pokrića I
- Stupanj pokrića II

[24] Šarlija (2009.), http://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf

2.2.3.1. Koeficijent zaduženosti

Koeficijent zaduženosti pokazuje do koje mjere poduzeće koristi zaduživanje kao oblik financiranja, odnosno koji je postotak imovine nabavljen zaduživanjem. Što je veći odnos duga i imovine, veći je financijski rizik, a što je manji, niži je financijski rizik. U pravilu bi vrijednost koeficijenta zaduženosti trebala biti 50% ili manja.

$$koeficijent\ zaduženosti\ (\frac{\mathrm{D}}{\mathrm{A}}) = \frac{ukupne\ obveze}{\text{ukupna imovina}}$$

2.2.3.2. Koeficijent vlastitog financiranja

Koeficijent vlastitog financiranja govori koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala (glavnice) a njegova vrijednost bi trebala biti veća od 50%.

$$koeficijent\ vlastitog\ financiranja = \frac{glavnica}{\text{ukupna imovina}}$$

2.2.3.3. Odnos duga i glavnice (kapitala)

Gornja granica odnosa duga i glavnice je najčešće 2:1, s udjelom dugoročnog duga ne većim od jedne trećine. Visoka vrijednost ovog pokazatelja ukazuje na moguće poteškoće pri vraćanju posuđenih sredstava i plaćanju kamata. Odnos duga i glavnice se izračunava na sljedeći način:

$$odnos\ duga\ i\ glavnice = \frac{ukupni\ dug\ (obveze)}{\text{glavnica (kapital)}}$$

2.2.3.4. Stupanj pokrića I i II

Stupanj pokrića I. i II. govore o pokriću dugotrajne imovine glavnicom (stupanj pokrića I.), tj. glavnicom uvećanom za dugoročne obveze (stupanj pokrića II.). Oba pokazatelja se računaju na temelju podataka iz bilance. Potrebno je istaknuti da kod vrijednost pokazatelja stupanj pokrića II. treba mora biti veća od jedan. Ova tvrdnja proizlazi iz činjenice da dio dugoročnih izvora, zbog održanja likvidnosti, mora biti iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine.

Samim time, pokazatelje stupnja pokrića moguće je istovremeno razmatrati i kao pokazatelje likvidnosti.[25] Računaju se na sljedeći način:

$$stupanj\ pokrića\ I = \frac{vlastiti\ kapital * 100}{\text{dugotrajna imovina}}$$

$$stupanj\ pokrića\ II = \frac{(vlastiti\ kapital + dugoročne\ obveze) * 100}{\text{dugotrajna imovina}}$$

2.2.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti izračunavaju se na temelju računa dobiti i gubitka. Mjere odnos prihoda i rashoda i pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedninici rashoda. Ukoliko je vrijednost pokazatelja rentabilnosti manja od 1, to znači da poduzeće posluje s gubitkom. U pravilu pokazatelji bi trebali biti veći od jedan, odnosno, što su veći, to se više prihoda ostvaruje na jedinici rashoda. Temeljni pokazatelji ekonomičnosti su:[26]

- Ekonomičnost ukupnog poslovanja
- Ekonomičnost prodaje

$$ekonomičnost\ ukupnog\ poslovanja\ = \frac{ukupni\ prihodi}{\text{ukupni rashodi}}$$

$$ekonomičnost\ prodaje = \frac{prihod\ od\ prodaje}{\text{rashodi od prodaje}}$$

2.2.5. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti izražavaju snagu zarade tvrtke, odnosno pokazuju ukupan efekt likvidnosti, upravljanja imovinom i dugom na mogućnost ostvarenja profita. Spadaju u najvažnije dijelove financijske analize. Profitabilnost se može mjeriti u odnosu na obujam prodaje i u odnosu na ulaganje, a izražava se u postotku. Niska profitabilnost ukazuje na propast tvrtke u budućnosti. Najčešće korišteni pokazatelji profitabilnosti su:[27]

- Bruto profitna marža

[25] Šarlija (2009.), http://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf
[26] Doc.dr.sc. Božo Vukoja, http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf
[27] Vidučić Lj., Financijski menadžment,8.izdanje 2012,str.401.

- Neto profitna marža
- Temeljna snaga zgrade
- Povrat na ukupnu imovinu/investicije (ROA/ROI)
- Povrat na vlastiti kapital/dioničku glavnicu (ROE)

2.2.5.1. Bruto profitna marža

Bruto profitna marža računa se dijeljenjem prihoda od prodaje umanjenih za trošak prodane robe s prihodima od prodaje. Stoga ovaj pokazatelj odražava kako politiku cijena koju tvrtka provodi, tako i efikasnost proizvodnje, odnosno kontrolu troškova. Nizak pokazatelj može značiti da se tvrtka opredijelila za povećanje profitabilnosti povećanjem obujma.

$$bruto\ profitna\ marža = \frac{prodaja - troškovi\ za\ prodano}{\text{prodaja}}$$

2.2.5.2. Neto profitna marža

Neto profitna marža pokazuje kako menadžment kontrolira troškove, prihode i rashode, pa se koristi kao pokazatelj efikasnosti menadžmenta. Računa se putem sljedeće formule:

$$\text{neto profitna marža} = \frac{neto\ dobitak - dividende\ prioritetnih\ dionica}{\text{prodaja}}$$

2.2.5.3. Temeljna snaga zarade tvrtke

Pokazatelj temeljne zarade dobar je pokazatelj za usporednu analizu u slučaju kad postoje razlike u stupnju financijske poluge. Računa se putem sljedeće formule:

$$temeljna\ snaga\ zarade = \frac{\text{EBIT}}{\text{ukupna imovina}}$$

2.2.5.4. Povrat na ukupnu imovinu (ROA)

Pokazatelj povrata na ukupnu imovinu pokazuje sposobnost tvrtke da korištenjem raspoložive imovine ostvari dobit. Pokazuje koliko je lipa tvrtka zaradila na svaku kunu imovine. Usporedbom ove stope s kamatnom stopom može se zaključiti isplati li se firmi zaduživati. Računa se putem sljedeće formule:

$$povrat\ na\ ukupnu\ imovinu = \frac{neto\ dobitak - dividende\ prioritetnih\ dionočara}{\text{ukupna imovina}}$$

2.2.5.5. Povrat na vlastiti kapital (dioničku glavnicu)

Povrat na vlastiti kapital pokazuje snagu zarade u odnosu na ulaganja dioničara. Kako je osnovani cilj poslovanja tvrtke povećanje vrijednosti za dioničare, ovaj pokazatelj je najbolja pojedinačna mjera uspješnosti tvrtke u ispunjenju tog cilja.[28]

$$\text{povrat na vlastiti kapital (ROE)} = \frac{neto\ dobitak\ nakon\ prioritetnih\ dividendi}{\text{trajni kapital}}$$

2.2..5.6. Pokazatelji investiranja

Pokazatelji investiranja služe za mjerenje uspješnosti ulaganja u redovne (obične) dionice poduzeća. Za izračunavanje ovih pokazatelja, osim podataka iz financijskih izvještaja, potrebni su podaci o dionicama, posebice o broju i tržišnoj vrijednosti dionica. Najčešće se koriste sljedeći pokazatelji:

Tablica 2. – Prikaz pokazatelja investiranja

Vrste	**Formula**	**Pokazuju**
Dobit po dionici	Neto dobit / Broj dionica	Koliko se novčanih jedinica dobiti ostvari po jednoj dionici
Dividenda po dionici	Dio neto dobiti / Broj dionica	Koliko se novčanih jedinica dividende ostvari po jednoj dionici
Odnos isplate dividendi	Dividenda po dionici / Dobit po dionici	Obuhvaća odnos dividende po dionici i dobiti po dionici
Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	Tržišna cijena dionice / Dobit po dionici	Pokazuje koliko je puta tržišna cijena dionice veća od dobiti po dionici
Dividenda rentabilnosti dionice	Dividenda po dionici / Tržišna cijena dionice	Pokazuje odnos dividende po dionici i tržišne cijene dionice

Izvor: prikaz autora

[28] Vidučić Lj., Financijski menadžment, 8.izdanje 2012, str.405.

3.ANALIZA POSLOVANJA AD PLASTIK D.D. SOLIN

3.1. Opći podatci o poduzeću AD Plastik d.d. Solin

Dioničko društvo AD Plastik najveći je hrvatski proizvođač plastičnih dijelova za automobilsku industriju. Društvo je nastalo 1992. godine izdvajanjem iz bivše Jugoplastike, da bi se 1996. godine oblikovalo kao dioničko društvo, pod današnjim imenom. Privatizirano je 2001. godine, na bazi tzv. programa radničkog dioničarstva, koji je uspješno realiziran, stoga su djelatnici AD Plastik-a danas vlasnici skoro jedne petine dionica svoje kompanije. Kontinuiranim unapređenjem u području istraživanja i razvoja naših proizvodnih procesa, uz inovativna idejna rješenja, želimo kupcu osigurati uslugu kojom ćemo doprinijeti kvaliteti njegovog kompletnog proizvoda.

Matični broj tvrtke AD Plastik je 060007090,registriran je na Trgovačkom sudu u Splitu. AD Plastik je dioničko društvo za proizvodnju dijelova i pribora za motorna vozila te proizvoda iz plastičnih masa. Sjedište tvrtke je u Hrvatskoj, grad Solinu, Matoševa 8.

Nadzorni odbor AD Plastika ima sedam članova. Četiri člana Nadzornog odbora bira Glavna skupština na vrijeme od četiri godine, jednog člana Nadzornog odbora imenuje Radničko vijeće na vrijeme od četiri godine, dva člana Nadzornog odbora imenuje dioničar Otvoreno dioničko društvo Holding Autokomponenti, Sankt Peterburg, Rusija, na vrijeme od četiri godine.

Nadzornom odboru AD Plastika pripadaju: Josip Boban (predsjednik), Nikola Zovko (zamjenik), Dolores Čerina, Marijo Grgurinović, Solomatin Igor Anatoljevič, Drandin Dmitrij Leonidovič i Nikitina Nadežda Anatoljevna.

Uprava AD Platik Grupe broji četiri člana: Marinko Došen - predsjednik uprave, Katja Klepo- član uprave, Sanja Biočić - član uprave i Mladen Peroš - član uprave.

Istraživanje i razvoj AD Plastik Grupe organizirani su u pet odjela:

• brizganje, bojenje, puhanje

• termooblikovanje i netkani tekstil

• ekstruzija

• strojevi i oprema, prostorno planiranje i radionica

• razvojna kvaliteta kao dio ukupne organizacije kvalitete.

3.1.1. Misija tvrtke

Biti dobro organizirano poduzeće, s modernom tehnologijom proizvodnje, te s ciljem potpunog zadovoljstva kupaca i svih zainteresiranih strana. Inovativnim i kreativnim rješenjima te stalnim unaprjeđenjem istraživanja i razvoja proizvoda, žele doprinijeti kvaliteti konačnog proizvoda i uspjehu kupaca. Ciljeve ispunjava primjenjujući načela društveno odgovornog i etičkog poslovanja na zadovoljstvo i dobrobit svih zaposlenika, poslovnih partnera, kupaca, tako i dioničara.

AD Plastik svoju misiju ostvaruje zadovoljenjem osnovnih postulata poslovne strategije:

- Sustav upravljanja kvalitetom, zaštitom okoliša i materijalima je sastavni i glavni dio poslovne politike
- Fleksibilna i dinamična organizacija prilagodljiva situacijama i tržišnim uvjetima
- Educirani i stručni kadrovi spremni na sve izazove i usavršavanje
- Zadovoljni i stimulirani zaposlenici
- Briga o očuvanju okoliša

3.1.2. Vizija tvrtke

Vizija korporacije AD Plastik je da do konca prvog desetljeća ovoga stoljeća postane na istočnom dijelu europske regije jedna od vodećih korporacija za razvoj i proizvodnju modula i dijelova iz plastičnih masa za interijere i eksterijere automobila, koja u potpunosti ispunjava zahtjeve i očekivanja kupaca – proizvođača tih automobila.

AD Plastik će trajno razvijati potencijale svog ljudskog kapitala kao najznačajnijeg resursa i faktora konkurentske prednosti na tržištu.

AD Plastik će odnose s kupcima, dobavljačima, lokalnom zajednicom i radnicima trajno graditi na principima povjerenja, timskog rada, razumijevanja i međusobnog poštivanja.

3.1.3. Ciljevi tvrtke

Postati prepoznat dobavljač (optimalna ravnoteža između potreba kupaca i ADP-ovih resursa):

Razumjeti potrebe kupaca i ustanoviti strateške ciljeve obaju strana.

Izgrađivati i dokazivati pouzdanost u svim aspektima poslovanja.

Biti ispred konkurencije (intenzivna komunikacija, nova rješenja).

Redovno pratiti zadovoljstvo kupaca (follow up), vršiti korektivne akcije.

Stvoriti mrežu klijenata.

3.2. Povijest poduzeća AD Plastik d.d. Solin

Jugoplastika je osnovana 1952.godine, kompanija koja je preteča AD Plastika i koja je svojim djelovanjem u zajednici u to vrijeme bila predvodnik gospodarskog napretka. Glavnina proizvodnje bila je usmjerena na robu široke potrošnje, ali kompanija je prihvatila izazove tržišta i započela proizvodnju plastičnih autodijelova. U tada izdvojenim tvornicama primjenjivale su se nove tehnologije i djelovalo se u skladu s izmijenjenim razvojnim perspektivama, što je na koncu uvjetovalo i seljenje pogona za proizvodnju automobilskih dijelova iz Splita u Solin.

U turbulentnim ratnim vremenima 1992.godine današnji AD Plastik se pod imenom Autodijelovi uspješno izdvojio iz sastava Jugoplastike. Bilo je to izazovno razdoblje u kojem je trebalo pronaći nova rješenja i mogućnosti. Iste godine pokrenuta je i pretvorba, a 1994. godine kompanija i službeno mijenja ime u AD Plastik pod kojim i danas posluje.

Uspješno partnerstvo ostvareno 1995.godine s tvornicom Revoz u Sloveniji omogućilo je AD Plastiku suradnju s Renaultom, jednim od najvećih europskih proizvođača automobila. Kako bi zadržali konkurentnost i razvijali uspješnu suradnju s Revozom, AD Plastik mijenja svoju poslovnu strategiju i otvara tvornicu u Zagrebu koja je i danas aktivna na dvije lokacije. U istom periodu osniva se tvrtka u Rusiji sa sjedištem u Samari i kupuje prva tvornica u Vintaiju.

Temeljem Renaultove odluke 2002.godine o preuzimanju, modernizaciji i razvoju proizvodne linije Dacie u Pitestiju te očekivanog rasta prodaje ovog OEM-a, AD Plastik otvara proizvodnu lokaciju u Rumunjskoj, što je jedna od važnih strateških odluka u razvoju kompanije. Tvrtka je osnovana kao Joint Venture (JV) s portugalskim Simoldes Plasticosom, koji je 2007. godine prodao 50% svog udjela francuskoj Faureciji. Danas EuroAPS proizvodi gotovo sve dijelove interijera i eksterijera vozila za rumunjske modele te izvozi proizvode za potrebe Renaulta u drugim zemljama u kojima Renault Grupa proizvodi slična vozila.

Druga Joint Venture tvrtkam osnovana je 2009.godine pod imenom FADP s Faurecijom u gradu Luga u Rusiji. Time je AD Plastik učvrstio svoje pozicije na ruskom tržištu. To se poklopilo s ulaskom mnogih velikih svjetskih proizvođača automobila u Rusiju poput

Renaulta, Peugeota, Forda, Nissana i drugih, od kojih se većina već prilikom samog dolaska sasvim prirodno obratila AD Plastiku kao proizvođaču dijelova za nove modele svojih vozila.

Nove tvrtke i proizvodni pogoni osnovani su 2014.godine u Srbiji i Rusiji, u skladu s poslovnim planovima i strateškim ciljevima AD Plastika. ADP Mladenovac osnovan je s ciljem ostvarenja uspješne suradnje s FIAT-om, čija tvornica se nalazi u Kragujevcu. Tvornica u Mladenovcu posebno je važna i zbog početka vlastite proizvodnje netkanog tekstila, kao sirovine za termooblikovanje tapeta. Za otvaranje treće po redu tvornice AD Plastika u Rusiji sa sjedištem u Kalugi, zaslužni su unaprijed ugovoreni poslovi s grupacijama Renault, Nissan, Peugeot i Mitsubishi.

Najsuvremenije opremljena, automatizirana i robotizirana lakirnica na zagrebačkom Jankomiru započela je s radom 2014.godine. Ona ima ključnu ulogu u projektu Edison vezano za proizvode eksterijera vozila Renault Twingo i Smart. Tehnološka opremljenost nove lakirnice uvelike je doprinijela povećanju ekoloških standarda AD Plastika, što je važan element strategije društveno odgovornog poslovanja kompanije.

AD Plastik je dioničko društvo za proizvodnju dijelova za motorna vozila i ostalih proizvoda iz plastičnih masa. Nastaje poduzeće "AD Plastik" izdvajanjem iz sastava kombinata "Diokom" bivša "Jugoplastika" sa proizvodnim pogonima na tri lokacije Split, Makarska i Muć. Predmet proizvodnje su plastični dijelovi za daljnju ugradnju u automobilskoj industriji (branici, instrumental ploče, obloge unutrašnjosti vozila, te plastični dijelovi eksterijera), plastični artikli za široku potrošnju i daljnju industrijsku ugradnju, medicinska plastika, te autopresvlake.

AD Plastik Grupa vodeća je kompanija za razvoj i proizvodnju komponenti za interijere i eksterijere automobila u Hrvatskoj i jedna od vodećih u Istočnoj Europi. Multinacionalna je kompanija s više od trideset godina iskustva u svijetu auto industrije sa sedam proizvodnih lokacija u četiri zemlje. AD Plastik Grupa ima tri tvornice u Hrvatskoj, jednu u Solinu i dvije u Zagrebu gdje ukupno zapošljava 1200 zaposlenika. Oko 200 osoba zaposleno je u tvornici u Srbiji, a preko 700 u dvjema tvornicama u Rusiji. U suradnji s Faurecijom AD Plastik ima i joint venture (zajednički pothvat) kompaniju Euro APS u Rumunjskoj. Iz Hrvatske izvozi sto posto svojih proizvoda, a tržišta EU i Srbije čine 75 posto prihoda Grupe, dok se u tvornicama u Rusiji uglavnom proizvodi za rusko tržište. Tridesetogodišnja prošlost daje iskustvo i odgovarajuću zrelost koji danas krase AD Plastik Grupu. Kontinuirano poslovanje kompanije zasniva se na tradiciji, znanju, iznimnoj stručnosti i predanom radu svakog zaposlenika.

Suradnja s kupcima temelji se na povjerenju, pouzdanosti i kvaliteti. AD Plastik Grupa surađuje s kupcima od rane faze razvoja do finalnog proizvoda, koristeći pritom suvremene alate i tehnike te primjenjujući specifična stručna znanja, vještine i iskustvo. Usmjerenost na potrebe kupca, uz održavanje visoke kvalitete i konkurentnosti proizvoda i usluga, preduvjet su opstanka i razvoja kompanije. Dugogodišnji opstanak u zahtjevnom automobilskom društvu potvrda su kvalitete poslovanja, ponajprije zahvaljujući kvalitetnom kadru te konstantnom ulaganju u razvoj i unaprjeđenje tehnologija.[29]

3.3. Financijski izvještaji poduzeća AD Plastik d.d. Solin (2013.-2016.)

3.3.1. Bilanca AD Plastik d.d.

Bilanca (Izvještaj o financijskom položaju) je sustavni pregled imovine, kapitala i obveza gospodarskog subjekta na određeni datum, najčešće na datum završetka fiskalne godine. Može se sagledati financijski sastav, likvidnost, solventnost kao i sposobnost poduzetnika da se prilagodi promjenama koje nastaju u njegovom okruženju iz podataka koji se prikazuju u bilanci.[30]

Tablica 3 – prikaz bilance tvrtke AD Plastik d.d. za razdoblje od 2013. do 2016. godine (u mil.kuna)

Stavke	**2013.**	**2014.**	**2015.**	**2016.**
Dugotrajna imovina	3.798,9	3.872,6	4.286,0	4.391,6
Nematerijalna imovina	3,8	39,3	52,5	37,5
Materijalna imovina	2.535,7	2.624,7	3.542,4	3.707,7
Dugotrajna financijska imovina	1.259,5	1.208,6	691,1	646,4
Kratkotrajna imovina	5.928,3	6.248,7	6.022,3	6.137,6
Zalihe	0	0	2,1	1,5
Potraživanja	3.561,5	3.800,3	2.931,3	4.084,9
Kratkotrajna financijska imovina	1.019,9	1.555,2	1.577,2	1.000,1
Novac u blagajni i banci	1.346,9	893,2	1.511,7	1.051,1
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihod	57,8	56,2	30,9	33,9
UKUPNO AKTIVA	**9.785,0**	**10.177,5**	**10.339,2**	**10.563,2**
Kapital i rezerve	7.717,5	8.258,5	7.980,8	7.941,0
Temeljni (upisani) kapital	6.657,3	6.657,3	6.657,3	6.657,3
Kapitalne rezerve	22,6	22,7	22,6	22,6
Rezerve iz dobiti	600,1	704,3	704,3	704,3
Revalorizacijske rezerve	0	0	-770,8	-786,4
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	0	437,5	880,8	945,4

[29] http://www.adplastik.hr/hr/8-ad-plastik-grupa/

[30] Abramović K.,Tominac Broz S., Cutvarić M., Čevizović I.(2008)., :Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještaja, RRiF plus d.o.o.,Zagreb, str.48.

Dobit ili gubitak poslovne godine	437,5	436,7	486,6	397,8
Rezerviranja	550,4	529,1	1.063,9	1.236,1
Dugoročne obveze	67,7	0	14,9	11,0
Kratkoročne obveze	1.449,4	970,9	1.264,1	1.372,6
Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	0	418,9	15,5	2,4
UKUPNA PASIVA	**9.785,0**	**10.177,5**	**10.339,2**	**10.563,2**

Izvor: izrada autora

Nekretnine, postrojenja i oprema te nematerijalna imovina se početno iskazuju po trošku nabave, te naknadno umanjuju za ispravak vrijednosti. Trošak nabave obuhvaća nabavnu vrijednost, uvozne pristojbe i bespovratne poreze na promet (materijalna imovina) odnosno bilo koji izdatak koji se izravno može pripisati pripremi sredstva za namjeravanu upotrebu kao što su troškovi naknada zaposlenicima, profesionalne naknade koje izravno proizlaze iz stavljanja imovine u radno stanje, troškovi testiranja (nematerijalna imovina), kao i sve druge troškove koji se mogu izravno pripisati dovođenju sredstva u stanje za njegovu namjeravanu uporabu. Troškovi tekućeg održavanja i popravaka, zamjene te investicijskog održavanja manjeg obima priznaju se kao rashod kad su nastali. U situacijama gdje je jasno da su troškovi rezultirali povećanjem budućih očekivanih ekonomskih koristi, koje se trebaju ostvariti uporabom nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine iznad njenih izvorno procijenjenih mogućnosti, oni se kapitaliziraju, odnosno uključuju u knjigovodstvenu vrijednost tog sredstva. Dobici i gubici temeljem rashodovanja ili otuđenja nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u razdoblju u kojem su nastali.

Potraživanja od kupaca i potraživanja za dane predujmove iskazuju se po nominalnom iznosu umanjenom za odgovarajući iznos ispravka vrijednosti za procijenjene nenaplative iznose. Ispravak vrijednosti potraživanja provodi se kada postoje objektivni dokazi da Društvo neće moći naplatiti sva svoja potraživanja u skladu s dogovorenim uvjetima. Značajne financijske poteškoće dužnika, vjerojatnost dužnikova stečaja te neizvršenje ili propusti u plaćanju smatraju se pokazateljima umanjenja vrijednosti potraživanja. Iznos ispravka vrijednosti utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti i nadoknadivog iznosa potraživanja, a predstavlja sadašnju vrijednost očekivanih novčanih priljeva diskontiranih korištenjem efektivne kamatne stope.

3.3.2. Račun dobiti i gubitka AD Plastik d.d.

Račun dobiti i gubitka jedno je od temeljnih financijskih izvješća koje ima značenje iskazivanja profitabilnosti poslovanja trgovačkog društva potkraj obračunskog razdoblja i pokazuje uspješnost poslovanja društva u određenom razdoblju. Račun dobiti i gubitka se sastoji od prihoda, rashoda, dobiti i gubitka ostvarenog tijekom određenog obračunskog razdoblja.[31] Ovi se izvještaji moraju pripremati na godišnjoj razini, međutim, za interne potrebe često se izrađuju i mjesečno, neke stavke čak i tjedno ili dnevno. Priprema se za proteklo razdoblje, ali i projicira za buduće. Stavke računa dobiti i gubitka, one koje su bile planirane, uspoređuju se sa onima koji su onda i ostvareni, tako da se razlike analiziraju i nakon toga se poduzimaju korektivne akcije.

Tablica 4. – prikaz računa dobiti i gubitka tvrtke AD Plastik d.d. za razdoblje od 2013. do 2016. godine (mil.kn)

Stavke	**2013.**	**2014.**	**2015.**	**2016.**
Poslovni prihodi	**10.669,2**	**12.296,6**	**13.795,9**	**14.399,9**
Prihodi od prodaje	9.570,7	12.052,7	13.454,1	14.247,3
Ostali prihodi	1.098,5	243,9	341,8	152,6
Poslovni rashodi	**10.647,1**	**11.666,1**	**13.245,9**	**13.898,9**
Materijalni troškovi	3.997,6	3.916,8	3.671,6	4.810,1
Troškovi osoblja	4.696,4	5.827,9	6.314,8	6.319,1
Amortizacija	371,3	288,5	431,9	704,5
Vrijednosno usklađivanje kratkotrajne imovine	1,2	295,1	5,1	268,1
Rezerviranja	448,2	0	627,9	172,2
Ostali troškovi poslovanja	1.132,1	1.337,8	2.194,6	1.624,9
Financijski prihodi	75,1	81,2	202,1	130,9
Financijski rashodi	5,9	6,2	102,8	16,9
Izvanredni – ostali prihodi	755,8	0	24,7	0
Izvanredni – ostali rashodi	243,4	92,7	0	0
Ukupni prihodi	**11.500,1**	**12.377,8**	**14.022,7**	**14.530,8**
Ukupni rashodi	**10.896,4**	**11.765,0**	**13.348,7**	**13.915,8**
Dobit ili gubitak prije oporezivanja	603,7	612,8	674,0	615,0
Porez na dobit	166,2	176,1	187,4	217,3
Dobit ili gubitak razdoblja	437,5	436,7	486,6	397,7

Izvor: izrada autora

Sa svrhom dobivanja što jasnije slike o poslovanju AD Plastik Grupe izradili smo skraćeni konsolidirani račun dobiti i gubitka s pridruženih društava Euro APS Rumunjska, FADP

[31]Abramović K.,Tominac Broz S., Cutvarić M., Čevizović I.(2008).:Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještaja, RRiF plus d.o.o.,Zagreb, str.57.

Rusija i Centar za istraživanje i razvoj automobilske industrije Hrvatska, u kojima AD Plastik d.d. ima 50%, 40%, odnosno 24% vlasništva.

Prihodi se sastoje od fer vrijednosti primljene naknade ili potraživanja za prodane proizvode, robu ili usluge tijekom redovnog poslovanja. Prihodi se iskazuju u iznosima koji su umanjeni za porez na dodanu vrijednost, procijenjene povrate, rabate i diskonte. Društvo priznaje prihode kad se iznos prihoda može pouzdano mjeriti i kada je vjerojatan priljev ekonomskih koristi u Društvo. Prihodi od prodaje proizvoda priznaju se kada Društvo obavi isporuku proizvoda kupcu i kada značajni rizici i nagrade povezane s vlasništvom nad proizvodom prijeđu na kupca.

3.3.3. Horizontalna analiza bilance

Horizontalna analiza je usporedni prikaz apsolutnih svota najvažnijih pozicija bilance i promjena tih svota tijekom vremena (za više uzastopnih godišnjih izvješća) u apsolutnom i relativnim iznosima.[32] Ona omogućuje uspoređivanje podataka kroz dulje vremensko razdoblje kako bi se otkrile tendencije i brzina promjena pojedinih pozicija temeljnih financijskih izvještaja. Kako bi rezultati bili što vjerodostojniji potrebno je uzeti u promatranje što više godina. Horizontalna analiza omogućava uspoređivanje podataka kroz dulje vremensko razdoblje da bi se otkrile tendencije i dinamika promjena u apsolutnim i relativnim iznosima osnovnih financijskih izvještaja pozicija u tekućem razdoblju u odnosu na ono u prethodnoj godinu. Najčešće se za prikaz dinamike koriste indeks i to bazni. Izabere se jedna godina da bude kao baza, a podaci iz ostalih godina se prikazuju u postotku u odnosu na baznu godinu, što je izuzetno lako interpretirati i preko čega se dobiju vrlo zahvalne pokazatelje. Osim baznih indeksa mogu se koristiti i verižni indeksi u slučaju kad se analizira više od dva razdoblja.[33] Horizontalna analiza kao varijacija je analiza trendova, kod koje se postoci promjene izračunavaju za nekoliko uzastopnih godina, umjesto za dvije godine. Znači da će se uz pomoć ove analize omogućiti uvid u način poslovanja. Na duži vremenski period i tako biti u stanju prikazati osnovne promjene. Najveći problemi horizontalne analize jesu: inflacija, promjene obračunskog sustava kod izrade i predočenja izvješća, promjene u politici bilanciranja i sve ostale promjene koje izvješća čine neusporedivim.[34] Kada se događaju takvi

[32] Belak V.(1995): Menadžersko računovodstvo, RRIF, Zagreb
[33] Brekalo F.(2007): Revizija financijskih izvještaja, Zgombić & Partneri d.o.o., Zagreb, str.47.
[34] Belak V.(1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF plus d.o.o., Zagreb, str.93.

slučajevi onda se izvješća moraju uskladiti prije uspoređivanja. Ako nije moguće, treba uskladiti samo bitne stavke ili bitne pokazatelje te ih onda usporediti.[35]

3.3.3.1. Horizontalna analiza bilance poduzeća AD Plastik d.d.

Tablica 5. – Horizontalna analiza bilance tvrtke AD Plastik d.d. za razdoblje od 2013. do 2016.

	Apsolutna	**razlika**	**(mil.kn)**	**Relativna**	**razlika**	**(%)**
STAVKE	**2014.-2013.**	**2015.-2014**	**2016.-2015.**	**2014.-2013.**	**2015.-2014.**	**2016.-2015.**
Dugotrajna imovina	73,7	413,4	105,5	1,94	10,67	2,46
Nematerijalna imovina	35,6	13,2	-14,9	10,34	33,45	-28,56
Materijalna imovina	89,1	917,7	165,3	3,51	34,96	4,67
Dugotrajna financijska imovina	-50,9	-517,5	-44,8	-4,04	-42,82	-6,92
Kratkotrajna imovina	320,4	-226,4	115,3	5,40	-3,62	1,91
Zalihe	0	2,0	-0,4	/	/	/
Potraživanja	238,9	-868,9	1.153,6	6,71	-22,86	39,35
Kratkotrajna financijska imovina	535,3	21,9	-577,2	52,48	1,41	-36,60
Novac u blagajni i banci	-453,8	618,5	-460,7	-33,7	69,25	-30,47
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	-1,6	-25,4	3,2	-2,82	-45,16	10,33
UKUPNO AKTIVA	**392,5**	**161,7**	**223,9**	**4,01**	**1,60**	**2,20**
Kapital i rezerve	540,9	-277,7	-39,8	7,01	-3,36	-0,5
Temeljni (upisani) kapital	0	0	0	/	/	/
Kapitalne rezerve	0	0	0	/	/	/
Rezerve iz dobiti	104,3	0	0	/	/	/
Revalorizacijske rezerve	0	-770,8	-15,6	/	/	/
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	437,6	443,2	64,6	0	101,27	7,33
Dobit ili gubitak poslovne godine	-0,9	534,7	-88,8	-0,20	11,43	-18,26
Dugoročne obveze	-67,7	14,9	-3,8	-100	/	-26,1
Kratkoročne obveze	-478,5	293,1	108,6	-33,01	30,2	8,6
Odgođeno plaćanja troškova i prihod budućeg razdoblja	418,9	-403,4	-13,1	/	/	/
UKUPNA PASIVA	**392,5**	**161,7**	**223,9**	**4,01**	**1,6**	**2,2**

Izvor: izrada autora

[35] Belak V.(1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF plus d.o.o., Zagreb, str.93.

Podatci iz tablice pokazuju kako se u promatranom razdoblju vrijednost ukupne imovine na kraju opet povećala, tako je ta ista u 2016.godini bila veća za 2,20% (223,9 mil.kn) u odnosu na prethodnu godinu. Dugotrajna materijalna imovina bilježi rast pa pad u promatranom razdoblju, a najveći rast dugotrajne imovine u promatranom razdoblju događa se 2015.godine kada dugotrajna imovina raste 10,67% (413,4 mil.kn) u odnosu na prethodnu godinu, a taj rast uzrokovan je znatnim povećanjem materijalne imovine (917,7 mil.kn). Kratkotrajna imovina se smanjuje u 2015.godini za 3,62% u odnosu na prethodnu godinu, a to smanjenje je uzrokovano smanjenjem potraživanja za 22,86% (868,9 mil.kn). Kapital i rezerve u 2014.godini bilježe rast od 7,01% (540,9 mil.kn) u odnosu na 2013.godinu i to zbog minusa u revalorizacijskim rezervama. Dugoročne obveze 2014. godine padaju za 100% (67,7 mil.kn) u odnosu na 2013.godinu. Kratkoročne obveze se smanjuju u 2014.godini za 33,01% (478,5 mil.kn) u odnosu na prethodnu godinu godinu, a nakon toga slijedi konstantan rast koji je najveći u 2015.godini i iznosi 30,20% (293,1 mil.kn).

3.3.3.2. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka

Tablica 6. – Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka tvrtke AD Plastk d.d. za razdoblje od 2013. do 2016.

	Apsolutna razlika (u mil.kn)			**Relativna razlika (u kn)**		
STAVKE	**2014. vs 2013**	**2015. vs 2014**	**2016. vs 2015**	**2014. vs 2013.**	**2015. vs 2014.**	**2016. vs 2015**
Poslovni prihodi	1.627,4	1.499,3	603,9	15,25	12,19	4,38
Prihod od prodaje	2.482,0	1.401,3	793,3	25,93	11,63	5,90
Ostali prihodi	-854,6	97,9	-189,3	-77,79	40,15	-55,4
Poslovni rashodi	1.019,0	1.579,7	653,1	9,57	13,54	4,93
Materijalni troškovi	-80,9	-245,2	1.138,4	-2,02	13,54	31,01
Troškovi osoblja	1.131,4	486,9	4,3	24,1	-6,26	0,07
Amortizacija	-82,8	143,4	272,7	-22,31	8,35	63,15
Vrijednosno usklađivanje kratkotrajne imovine	293,8	-290,04	263,0	/	49,71	/
Rezerviranja	-448,2	627,9	-455,6	-100	-98,29	-72,57
Ostali troškovi poslovanja	205,7	856,7	-569,7	18,17	64,04	-25,96

Financijski prihodi	6,1	120,8	-71,07	8,15	64,04	-35,18
Financijski rashodi	34,0	96,5	-85,8	5,76	/	-83,54
Izvanredni – ostali prihodi	-755,7	24,7	-24,7	-100	/	-100
Izvanredni - ostali rashodi	-150,7	-92,6	0	-61,92	/	/
Ukupni prihodi	**877,7**	**1.644,8**	**508,2**	**7,63**	**13,29**	**3,62**
Ukupni rashodi	**868,6**	**1.583,7**	**567,2**	**7,97**	**13,46**	**4,25**
Dobit ili gubitak prije oporezivanja	9,1	61,2	-58,9	1,52	9,99	-8,75
Porez na dobit	10,0	11,2	29,5	6,05	6,41	15,93
Dobit ili gubitak razdoblja	-0,9	49,9	-88,8	-0,21	11,43	-18,26

Izvor: izrada autora

Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka pokazuje da su se ukupni prihodi poduzeća povećali u 2014.godini za 7,63% (877,7 mil.kn) u odnosu na prethodnu godinu te se trend rasta uočava u svim promatranim godinama. Što se tiče poslovne aktivnosti, poslovne prihode su se povećali za 15,25% pritom su rasli i poslovni rashodi (9,57%). Poduzeće je u 2014.godini ostvarilo dobitak koji je u odnosu na prethodno razdoblje veći za 1,52% (9,1 mil.kn). Financijski prihodi u 2014.godini bilježe rast od 8,15% (6,1 mil.kn), taj rast je veći od rasta financijskih rashoda što dovodi do povećanja prihoda. Izvanredne aktivnosti u 2014.godini bilježe pad rashoda (61,92%) i prihoda (100%). U 2015.godini ukupni prihodi su se povećali za 13,29% (1.644,8 mil.kn) u odnosu na 2014.godinu, a uzrok tome je u povećanju poslovnih, financijskih i izvanrednih prihoda. Poslovni prihodi u 2015.godini su se povećali za 12,19%, dok su poslovni rashodi bilježili još veći rast (13,54%). Međutim, financijski i izvanredni prihodi su ostvarili veći rast od njihovih rashoda, a to je dovelo do povećanja dobiti prije oporezivanja od 9,9%. U 2016.godini je ostvaren dobitak, ali u odnosu na 2015.godinu on je smanjen za 8,75% (58,9 mil.kn). U toj godini ukupni prihodi su rasli (508,2 mil.kn) međutim njihov rast je bio manji od rasta ukupnih rashoda (567,2 mil.kn) u apsolutnom iznosu.

3.3.4. Vertikalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka

Vertikalna analiza je uspoređivanje financijskih podataka u jednoj godini. Da bi se provela vertikalna analiza, potrebni su strukturni financijski izvještaji. Oni daju uvid u strukturu te se koriste prilikom uspoređivanja s drugim poduzećima.[36] Vertikalnom analizom se najčešće uspoređuju financijski podaci (pozicija financijskih izvještaja) u jednoj godini. Za to su potrebne podloge koje omogućuju uvid u strukturu financijskih izvještaja. Uobičajeno se kod bilance aktiva i pasiva izjednačavaju sa 100, što znači da se pojedine pozicije bilance izračunavaju kao postotak od ukupne aktive ili pasive. Prikazuje se postotni udjel svake stavke financijskog izvještaja odnosu na odgovarajući zbroj. Kod izvještaja o dobiti uobičajeno se neto prodaja izjednačava sa 100, što znači da se pojedine pozicije izvještaja o dobiti izračunavaju kao postotak od neto prodaje.[37]

3.3.4.1. Vertikalna analiza aktive bilance

Tablica 6. – Vertikalna analiza aktive bilance tvrtke AD Plastik za razdoblje od 2013. do 2016. godine

Stavke	**2013.** mil.kn	Udjel (%)	**2014.** mil.kn	Udjel (%)	**2015.** mil.kn	Udjel (%)	**2016.** mil.kn	Udjel (%)
Dugotrajna imovina	3.798,9	38,82	3.872,6	38,05	4.286,0	41,45	4.391,6	41,58
Nematerijalna imovina	3,8	0,10	39,3	1,02	52,5	1,22	37,5	0,85
Materijalna imovina	2.535,7	66,75	2.624,7	67,78	3.542,4	82,65	3.707,7	84,43
Dugotrajna financijska imovina	1.259,5	33,15	1.208,6	31,20	691,1	16,13	646,4	14,72
Kratkotrajna imovina	5.928,3	60,59	6.248,7	61,40	6.022,3	58,25	6.137,6	58,10
Zalihe	0	0	0	0	2,1	0,03	1,5	0,02
Potraživanja	3.561,5	60,07	3.800,3	60,82	2.931,3	48,67	4.084,9	66,56
Kratkotrajna financijska imovina	1.019,9	17,21	1.55,2	24,89	1577,2	26,20	1.000,1	16,29
Novac u blagajni i banci	1.346,9	22,72	893,2	14,29	1.511,7	25,10	1.051,1	17,13
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	57,8	0,59	56,2	0,55	30,9	0,30	33,9	0,32
UKUPNO AKTIVA	**9.785,0**	100	**10.177,5**	100	**10,339,2**	100	**10.563,2**	100

[36] Žager i ostali,(2008.),str.230.
[37] Žager K., Mamić Sačer I., Sever S, Žager L.(2008).,: Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb, str.23.

Vertikalna analiza služi za usporedbu financijskih podataka u jednoj godini. Kao baza za izračun koristila se ukupna aktiva to jest pasiva. Promatranjem aktive bilance može se uočiti da je u sve četiri godine udio kratkotrajne imovine veći od udjela dugotrajne imovine. Udio dugotrajne imovine u promatrane četiri godine iznosi 40%, a udio kratkotrajne imovine iznosi 60%. Udio kratkotrajne imovine pokazuje trend pada, najveća stavka unutar navedenog parametra su potraživanja 66,50%. Udio dugotrajne imovine također pokazuje konstantni rast, a unutar njega najveći udio ima stavka materijalna imovina (84,43%). Kratkotrajna imovina je imala razdoblje pada u 2015. i 2016. godini, a do tog razdoblja je došlo zbog pada najzastupljenije stavke, a to su potraživanja.

3.3.4.2. Vertikalna analiza računa pasive bilance

Tablica 8. – Vertikalna analiza pasive bilance tvrtke AD Plastik za razdoblje od 2013. do 2016. godine

Stavke	**2013.** mil.kn	Udjel (%)	**2014.** mil.kn	Udjel (%)	**2015.** mil.kn	Udjel (%)	**2016.** mil.kn	Udjel (%)
Kapital i rezerve	7.717,5	78,87	8.258,5	81,14	7.980,8	77,19	7.941,0	75,18
Temeljni upisani kapital	6.657,3	86,26	6.657,3	80,61	6.657,3	83,42	6.657,3	83,83
Kapitalne rezerve	22,6	0,29	22,7	0,27	22,6	0,28	22,6.	0,28
Rezerve iz dobiti	600,1	7,78	704,3	8,53	704,3	8,82	704,3	8,87
Revalorizacijske rezerve	0	0	0	0	-770,8	-9,65	-786,4	-9,90
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	0	0	437,5	5,3	880,8	11,04	945,4	11,91
Dobit ili gubitak poslovne godine	437,5	5,67	436,7	5,29	486,6	6,09	397,8	5,01
Rezerviranja	550,4	5,62	529,1	5,2	1.063,9	10,3	1.236,1	11,70
Dugoročne obveze	67,7	0,69	0	0	14,9	0,14	11,0	0,10
Kratkoročne obveze	1.449,4	14,81	970,9	9,54	1.264,1	12,22	1.372,6	13,00
Odgođeno plaćanja troškova i prihod budućeg razdoblja	0	0	418,9	4,12	15,5	0,15	2,4	0,02
UKUPNA PASIVA	**9.785,0**	100	**10.177,5**	100	**10.339,2**	100	**10.563,2**	100

Izvor: izrada autora

Promatrajući podatke iz vertikalne analize pasive, vidljivo je da kapital i rezerve čine najveći dio u 2014. godini, iznose 8.258,5 mil.kn tj. 81,14%. Udio dugoročnih obveza izuzetno je

nizak i iznosi 0,1% za 2016. godinu. Udio kratkoročnih obveza iznosi 13% za 2016. godinu. Iz date strukture pasive, može se zaključiti da je udio samofinanciranja izrazito visok.

3.3.4.3. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka

Tablica 9. – Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka tvrtke AD Plastik za razdoblje od 2013. do 2016. godine

Stavke	**2013**. mil.kn	Udjel (%)	**2014.** mil.kn	Udjel (%)	**2015.** mil.kn	Udjel (%)	**2016.** mil.kn	Udjel (%)
Poslovni prihodi	**10.669,2**	**92,77**	**12.296,6**	**99,34**	**13.795,9**	**98,38**	**14.399,9**	**99,09**
Prihodi od prodaje	9.570,7	83,22	12.052,7	97,37	13.454,1	95,95	14.247,3	98,04
Ostali prihodi	1.098,5	9,55	243,9	1,97	341,8	2,43	152,6	1,05
Poslovni rashodi	**10.647,1**	**97,71**	**11.666,1**	**99,16**	**13.245,9**	**99,23**	**13.898,9**	**99,87**
Materijalni troškovi	3.997,6	36,69	3.916,8	33,29	3.671,6	27,51	4.810,1	34,57
Troškovi osoblja	4.696,4	43,10	5.827,9	49,54	6.314,8	47,31	6.319,1	45,41
Amortizacija	371,3	3,41	288,5	2,45	431,9	3,23	704,5	5,06
Vrijednosno usklađivanje kratkotrajne imovine	1,2	0,01	295,1	2,51	5,1	0,03	268,1	1,93
Rezerviranja	448,2	4,11	0	/	627,9	4,70	172,2	1,24
Ostali troškovi poslovanja	1.132,1	10,39	1.337,8	11	2.194,6	16,44	1.624,9	11,68
Financijski prihodi	75,1	0,65	81,2	,37	202,1	1,44	130,8	0,90
Financijski rashodi	5,9	0,05	6,2	0,69	102,8	0,77	16,9	0,12
Izvanredni – ostali prihodi	755,8	6,57	0	0,05	24,7	0,18	0	/
Izvanredni – ostali rashodi	243,4	2,23	92,7	0,79	0	/	0	/
Ukupno prihodi	**11.500,1**	100	**12.377,8**	100	**14.022,7**	100	**14.530,8**	100
Ukupno rashodi	**10.896,4**	100	**11.765,0**	100	**13.348,7**	100	**13.915,8**	100

Izvor: izrada autora

Poslovni prihodi pokazuju tendenciju rasta 2013. godine iznosili su 10.669,2 mil. kn, a njihov udio u ukupnim prihodima je iznosio 92,77%. 2015. godine poslovni prihodi iznose 13.795,9 mil.kn, a njihov udio iznosi 98,38%. Istovremeno sa prihodima, rastu i rashodi. 2013. poslovni rashodi iznose 10.647,1 mil.kn, a njihov udio u ukupnim rashodima iznosi 97,71%. 2016. poslovni rashodi iznose 13.898,9 mil.kn, a njihov udio je 99,87%. U poslovnim prihodima najveći udio imaju prihodi od prodaje koji pokazuju trend rasta. Naime, 2013. su

iznosili 9.570,7 mil.kn, a njihov udio u ukupnim prihodima iznosio je 83,22% dok su 2016. iznosili 14.247,3 kn, a njihov udio je iznosio 98,04%. U poslovnim rashodima najveći udio imaju troškovi osoblja. Tijekom vremena, njihov udio u ukupnim rashodima je prilično stalan i iznosi oko 45%. Amortizacija raste te se u promatranom razdoblju njezin udio u poslovnim rashodima povećao s 3,41% na 5,06%.

3.4. Analiza pomoću pokazatelja

3.4.1. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti pokazuju sposobnost poduzeća da u roku podmiri svoje kratkoročne obveze. Pojam likvidnost označava brze i lake transformacije nenovčanih oblika imovine u novac i općenito predstavlja sposobnost nesmetano odvijanja poslovnog procesa i podmirivanje obveza.[38]

Tablica 10. – Prikaz pokazatelja likvidnosti tvrtke AD Plasik za razdoblje od 2013. do 2016. godine

Pokazatelji likvidnosti	2013.	2014.	2015.	2016.
Koeficijent tekuće likvidnosti	4,09	6,44	4,76	4,47
Koeficijent ubrzane likvidnosti	4,09	6,44	4,76	4,47
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,92	0,92	1,20	0,77
Koeficijent financijske stabilnosti	0,49	0,47	0,54	0,55

Izvor: prikaz autora

Koeficijent tekuće likvidnosti je omjer kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza. On predstavlja sposobnost poduzeća da podmiri trenutne obveze. Promatrajući koeficijent tekuće likvidnosti, uočava se da uglavnom teži vrijednostima oko 4,5 s iznimkom 2014. godine kada je iznosio 6,43. Iz ovih vrijednosti, može se zaključiti da je poduzeće bilo u stanju podmiriti svoje tekuće obveze tijekom promatrane četiri godine. Zadovoljavajuća vrijednost koeficijenta je ona koja ne odstupa od industrijskog prosjeka, a pošto nisu dostupni podatci o industrijskom prosjeku, ne može se komentirati idealna vrijednost koju bi koeficijent tekuće likvidnosti u ovom slučaju trebao imati. Koeficijent ubrzane tekuće likvidnosti je gotovo identičan kao i koeficijent tekuće zbog malih zaliha koje su zanemarive u izračunu. Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje kolika je pokrivenost kratkoročnih obveza likvidnom kratkotrajnom imovinom, tj. novčanim sredstvima. U slučaju dotičnog poduzeća,

[38] Brekalo F.(2007).: Revizija financijskih izvještaja, Zgombić & Partneri d.o.o., Zagreb, str.50.

ima nepravilno kretanje 2013. iznosi 0,93; 2014. 0,92; 2015. 1,19; a 2016. iznosi 0,77. Navedeni koeficijent mora iznositi minimalno 0,1. Kao što se vidi iz priloženog, navedeni kriterij je višestruko zadovoljen. Koeficijent financijske stabilnosti je omjer dugotrajne imovine i zbroja kapitala i dugoročnih obveza. U tablici se vidi da se koeficijent financijske stabilnosti svake godine poveća što ukazuje na negativan trend, ali još uvijek iznosi manje od 1 što znači da je na zadovoljavajućoj razini.

3.4.2. Pokazatelj aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti nazivaju se i koeficijenti obrtaja. Računaju se na temelju odnosa prometa i prosječnog stanja, te ukazuju na brzinu pretvaranja imovine u novac. Pokazatelj aktivnosti može se raditi i za svaki pojedinačni dio aktive odvojeno. U poslovnom procesu oni upućuju na brzinu cirkulacije imovine, a iskazuju se kroz koeficijent koji govori koliko jedna novčana jedinica stvara novčanih jedinica prihoda. Poželjno za koeficijent obrtaja je da obrtaj budi što brži, a trajanje naplate što kraće.[39]

Tablica 11. – Prikaz pokazatelja aktivnosti tvrtke AD Plastik za razdoblje 2013. do 2016.

Pokazatelji aktivnosti	**2013.**	**2014.**	**2015.**	**2016.**
Koeficijent obrta ukupne imovine	1,18	1,22	1,36	1,38
Koeficijent obrta dugotrajne imovine	3,03	3,19	3,27	3,31
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	1,94	1,98	2,33	2,37
Koeficijent obrta potraživanja	2,69	3,17	4,59	3,49
Trajanje naplate potraživanja u danima	135	115	79	104

Izvor: prikaz autora

Koeficijent obrta ukupne imovine je omjer ukupnih prihoda i ukupne imovine. On pokazuje koliko učinkovito poduzeće koristi svoju imovinu. 2013. godine poduzeće je na 1 kunu imovine ostvarilo 1,18 kuna ukupnih prihoda. U narednim godinama dolazi do minimalnog smanjenja pa povećanja 2016. tvrtka na 1 kunu ostvaruje 1,38 kuna ukupnih prihoda.

[39] Vujević I.(2005).: Financijska analiza u teoriji i praksi,Ekonomski fakultet Split, Split,str.142.

Obrt dugotrajne imovine predstavlja omjer ukupnih prihoda i dugotrajne imovine, a pokazuje koliko uspješno tvrtka koristi dugotrajnu imovinu s ciljem stvaranja prihoda.

Cilj je imati što veću vrijednost jer to pokazuje da je manje novca potrebno za stvaranje prihoda. U ovom slučaju, može se vidjeti da obrt dugotrajne imovine pokazuje pozitivan trend i da se povećava iz godine u godinu.

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine je omjer ukupnih prihoda tvrtke i njene kratkotrajne imovine. Možemo vidjeti da se kratkotrajna imovina tvrtke 2013. obrnula 1,94 puta, a 2016. 2,37 puta. Ovaj koeficijent pokazuje pozitivan trend to jest raste iz godine u godinu.

Koeficijent obrta potraživanja stavlja u omjer prihod od prodaje sa stanjem na kontu potraživanja. Vidljivo je da se navedeni koeficijent iz godine u godinu povećava pa tako 2013. godine na svaku kunu potraživanja ostvareno je 2,69 kuna prihoda od prodaje a 2016.godine na svaku kunu potraaživanja je ostvareno 3,48 kuna prihoda od prodaje.

Trajanje naplate potraživanja u danima je mjera za vrijeme koje je potrebno da se pojedina prodaja pretvori u novac. Ona pokazuje tendenciju smanjivanja tijekom godina pa je 2013. iznosila 135 dana a u 2016. iznosi 104 dana. Trend smanjivanja je pozitivan trend jer to znači da je došlo do brže naplate potraživanja.

3.4.3. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti mjere stupanj zaduženosti poduzeća. Oni mjere koliko se poduzeće financira od tuđih sredstava.

Tablica 12. – Prikaz pokazatelja zaduženost tvrtke AD Plastik za razdoblje od 2013. do 2016. godine

Pokazatelji zaduženosti	**2013.**	**2014.**	**2015.**	**2016.**
Koeficijent zaduženosti	0,15	0,09	0,12	0,13
Koeficijent vlastitog financiranja	0,79	0,81	0,77	0,75
Odnos duga i glavnice	0,18	0,18	0,18	0,18
Stupanj pokrića I	0,24	2,03	3,44	3,56
Stupanj pokrića II	1,34	2,03	2,56	3,88

Izvor: prikaz autora

Koeficijent zaduženosti je omjer ukupnih obveza i ukupne imovine. Ovaj koeficijent nema pravilno kretanje. Tako je 2013. Godine iznosio 0,15, što bi značilo da je 15% imovine financirano iz tuđih izvora, a iduće 2014. godine iznosio je 0,09 što znači da je 9% imovine bilo financirano iz tuđih izvora. 2015. godine iznosio je 0,12 a 2016. iznosi 0,13. Ciljana vrijednost dotičnog koeficijenta je 50% ili manja, što znači da poduzeće uspješno kontrolira svoje dugove.

Koeficijent vlastitog financiranja je pokazatelj koji je oprečan koeficijentu zaduženosti. On mjeri koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala. Navedeni koeficijent ima nepravilno kretanje tako da 2013. iznosi 0,79 ; 2014. Iznosi 0,81 ; 2015. iznosi 0,77 te 2016. 0,75. Uglavnom, može se zaključiti da tvrtka najvećim dijelom financira imovinu iz vlastitog kapitala.

Gornja vrijednost odnosa duga i glavnice je 2:1, a neki konzervativniji smatraju da bi vrijednost trebala biti najviše 1:1. U tablici je vidljivo da navedeni koeficijent pokazuje tendenciju prema vrijednosti 0,18 što znači da je glavnica puno veća od duga.

Stupanj pokrića I. i II. govore o pokriću dugotrajne imovine glavnicom (stupanj pokrića I.), tj. glavnicom uvećanom za dugoročne obveze (stupanj pokrića II.). U sve četiri promatrane godine, vlastiti izvori financiranja premašuju iznos dugotrajne imovine, pa su tako 2014. godine 203% ili 2,03 puta veći od dugotrajne imovine, a 2016. iznose 180% dugotrajne imovine. Sukladno tome se ponaša i stupanj pokrića II.

3.4.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda te pokazuje koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Ovi se pokazatelji izračunavaju u potpunosti korištenjem računa dobiti i gubitka (izvještaj o dobiti). Pokazatelji ekonomičnosti moraju biti veći od 1.

Tablica 13. – Prikaz pokazatelja ekonomičnosti tvrtke AD Plastik za razdoblje od 2013. do 2016.

Pokazatelji ekonomičnosti	**2013.**	**2014.**	**2015.**	**2016.**
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,05	1,05	1,05	1,04
Ekonomičnost prodaje	1,22	1,24	1,35	1,28

Izvor: prikaz autora

Pokazatelji ekonomičnosti ukupnog poslovanja je omjer ukupnih prihoda rashoda. Za prve tri godine iznosi 1,05 što znači da su ukupni prihodi bili veći od rashoda 5%, a za 2016. iznosi 1,04 što znači da su ukupni prihodi veći od rashoda za 4%.

Pokazatelj ekonomičnosti prodaje je omjer prihoda od prodaje i rashoda od prodaje. Za 2013. godinu iznosio je 1,22 što znači da je prihod od prodaje 22% veći od rashoda od prodaje. Analogno tome, prihod od prodaje je 2014. bio veći za 24%, 2015. za 35%, a 2016. za 28% od rashoda od prodaje.

3.4.5. Pokazatelji profitabilnosti

Tablica 14. - Prikaz pokazatelja profitabilnosti tvrtke AD Plastik za razdoblje od 2013. do 2016.

Pokazatelji profitabilnosti	**2013.**	**2014.**	**2015.**	**2016.**
Bruto profitna marža	0,09	0,19	0,25	0,21
Neto profitna marža	2.8	1.2	3.8	2.8
Povrat na ukupnu imovinu (ROA)	4.4	3.8	4.7	4.29
Povrat na vlastiti kapital (ROE)	5.67	5.29	6.09	5.00

Izvor: prikaz autora

Bruto profitna marža je omjer razlike između prodaje troškova za prodano. 2013. godine iznosila je 0,09 ili 9% ; 2014. 0,19 ili 19%; 2015. 0,25 ili 25% te 2016. 0,21 ili 21%.

Neto profitna marža je omjer razlike neto dobitaka i dividende prioritetnih dioničara te prodaje. Ovaj parametar pokazuje trend pada tijekom vremena. 2013. na 100 kuna prihoda od prodaje se dobije 2.8 kuna neto dobitaka, a 2016. na 100 kuna prihoda od prodaje proizlazi 2,8 kuna neto dobitaka.

Povrat na ukupnu imovinu je omjer razlike neto dobitaka i dividende prioritetnih dioničara te ukupne imovine. 2013. je na svakih 100 kuna korištene imovine ostvareno 4.4 kuna neto dobitaka, a 2016. godine je na svakih 100 kuna korištene imovine ostvareno 4.29 kuna neto dobitaka.

Povrat na vlastiti kapital je omjer neto dobitaka nakon prioritetnih dividendi i trajnog kapitala. U 2013. godini na 100 kuna vlastitog kapitala, poduzeće je ostvarilo povrat od 5.67 kuna, u 2014. 5.29 kuna, u 2015. 6.09 kuna, a u 2016. 5 kuna povrata (neto dobitak). Navedeni pokazatelj pokazuje trend polaganog pada, izuzevši 2015. godine kada je porastao.

4. ZAKLJUČAK

Kako bi tvrtka uspješno poslovala i dugo se zadržala na tržištu, potrebno je imati kvalitetan tim stručnjaka koji vode poslovanje i koji redovito sastavljaju financijska izvješća. Analiza financijskih izvješća može doprinjeti budućem poslovanju tvrtke. Taj utjecaj se dvojako očituje. Naime, on utječe na odluke menadžmenta tvrtke, ali i na odluke vanjskih poslovnih suradnika i potencijalnih investitora.

Provedena je analiza poslovanja poduzeća AD Plastik u razdoblju od 2013. Do 2016. godine na temelju godišnjih izvješća za navedene godine. Provedena je horizontalna i vertikalna analiza bilance i računa dobiti i gubitka te su izračunati i analizirani pokazatelji uspješnosti poslovanja (likvidnosti, aktivnosti, zaduženosti i profitabilnosti).

U promatranom razdoblju poslovanje tvrtke AD Plastik nije pokazalo značajne oscilacije. Ipak može se reći da je najbolji financijski učinak ostvaren 2015. godine. Neto dobit poduzeća u promatranom razdoblju je podjednaka osim u posljednjoj godini kada se smanjuje za 100 mil.kuna. Ukupni prihodi konstantno rastu, a zajedno s njima rastu i ukupni rashodi.

Analizom pokazatelja likvidnosti, utvrđeno je da je koeficijent tekuće likvidnosti izrazito visok. Ostali pokazatelji likvidnosti (koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent financijske stabilnosti, koeficijent trenutne likvidnosti) imaju zadovoljavajuće vrijednosti. Poduzeće je bilo u stanju podmiriti svoje tekuće obveze tijekom promatrane četiri godine.

Pokazatelji aktivnosti govore o tome koliko uspješno poduzeće koristi svoju imovinu. Navedeni pokazatelji upućuju da tvrtka u promatranom razdoblju uspješno koristi svoje resurse. Pokazatelji zaduženosti pokazuju strukturu kapitala i načine na koje poduzeće financira svoju imovinu. Koeficijent zaduženosti ima nisku vrijednost u promatranom razdoblju (2013. iznosi 14%,a 2016. 13%) što ukazuje na niski udio tuđeg kapitala koji se koristi u financiranju tvrtke odnosno veliki udio samofinanciranja (2016. iznosio je 75%).

Pokazatelji ekonomične mjere odnos prihoda i rashoda. Pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Navedeni pokazatelji (ekonomičnost ukupnog poslovanja, ekonomičnost prodaje) ukazuju na to da su prihodi bili veći od rashoda za 4,5% u posljednjoj godini promatranog razdoblja poslovanja.

Pokazatelji profitabilnosti izražavaju snagu zarade tvrtke, odnosno pokazuju efekt likvidnosti, upravljanja imovinom i dugom na mogućnost ostvarenja profita. U promatranom razdoblju bilježimo blagu profitabilnost.

Na temelju svih podataka i analiza provedenih u istraživačkom dijelu ovog završnog rada, dolazi se do zaključka da je AD Plastik likvidna, solventna, profitabilna i financijski stabilna.

Literatura

1. Abramović K.,Tominac Broz S., Cutvarić M., Čevizović I.(2008.): Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještaja, RRiF plus d.o.o.,Zagreb
2. Aljinović Barać Ž.(2006.),Materijali iz predmeta Osnove računovodstva, vježbe 2,Ekonomski fakultet Split, Split
3. Belak V., Menadžersko računovodstvo, RRiF, Zagreb, 1995.
4. Brekalo F.(2007.)., Revizija financijskih izvještaja, Zgombić & Partneri d.o.o., Zagreb
5. HSFI, http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2015_08_86_1709.html
6. Šarlija (2009.)http://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf
7. Vidučić Lj.(2012.), Financijski menadžment, 8. izdanje, RRiF plus
8. Vujević I.(2005.)., Financijska analiza u teoriji i praksi,Ekonomski fakultet Split, Split
9. Vukoja B., http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf
10. Zakon o računovodstvu, Narodne novine, broj 78/15 i 134/15.
11. Žager K., Žager L., (2008.): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb
12. Žager K, Mamić Sačer I, Sever S, Žager L.(2008.), Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA d.o.o. Zagreb
13. EFZG (2015.), Financijski izvještaji, http://web.efzg.hr/dok/RAC//hpercevic/racunovodstvo/Financijski%20izvje%C5%A1taji.pdf
14. http://www.adplastik.hr/hr/8-ad-plastik-grupa/

Sažetak

Analiza financijskih izvješća je postupak kojim se dobiva uvid u poslovanje tvrtke u promatranom razdoblju. Bitna je zbog toga što utječe na odluke menadžmenta, ali i potencijalnih investitora u tvrtku. U prvom dijelu su detaljnije analizirani i opisani parametri koji se koriste u analizi poslovanja.

U drugom dijelu rada analizirano je poslovanje tvrtke AD Plastik d.d. Na temelju rezultata analize izvedeni su brojni zaključci. Najvažniji zaključak je da je poduzeće AD Plastik d.d. profitabilna, likvidna i financijski stabilna tvrtka.

Summary

Analysis of financial reports is procedure which is used to get an insight into buisiness dealings of a company in a certain period of time. It is rather important procedure because not only does it affect the decisions of the management of company, but also affects the decsions of the potential investitors into the company. The parameters, which are use in the analysis of buisness dealings, are describeding more detail in the first part of the thesis.

The buisness dealings of AD Plastik are analysed in the second part of thesis. The numerous conclusions have been made based on the results of analysis. The most important conclusion is that AD Plastik d.d. is a profitable, liquid and financially stable company.

Popis tablica

Tablica 1. - Skraćeni prikaz sastavljanja računa dobiti i gubitka ……...…..9

Tablica 2. – Prikaz pokazatelja investiranja …….……...……19

Tablica 3. – Prikaz bilance tvrtke A.D.Plastik d.d. za razdoblje od 2013. do 2016. godine……24

Tablica 4. – Prikaz računa dobiti i gubitka tvrtke A.D.Plastik d.d. za razdoblje od 2013. do 2016. godine …….……....26

Tablica 5. – Horizontalna analiza bilance tvrtke A.D.Plastik d.d. za razdoblje od 2013. do 2016. …….…….…….....28

Tablica 6. – Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka tvrtke A.D.Plastk d.d. za razdoblje od 2013. do 2016. ……...…….....30

Tablica 7. – vertikalna analiza aktive bilance tvrtke A.D.Plastik za razdoblje od 2013. do 2016. godine ……...…..31

Tablica 8. – Vertikalna analiza pasive bilance tvrtke A.D.Plastik za razdoblje od 2013. do 2016. godine …….32

Tablica 9. – Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka tvrtke A.D.Plastik za razdoblje od 2013. do 2016.godine ….…….33

Tablica 10. – Prikaz pokazatelja likvidnosti tvrtke A.D.Plasik za razdoblje od 2013. do 2016. godine ……...34

Tablica 11. – Prikaz pokazatelja aktivnosti tvrtke A.D.Plastik za razdoblje 2013. do 2016.godine ……..35

Tablica 12. – Prikaz pokazatelja zaduženost tvrtke A.D.Plstik za razdoblje od 2013. do 2016.godine …….....36

Tablica 13. – Prikaz pokazatelja ekonomičnosti tvrtke A.D.Plastik za razdoblje od 2013. do 2016. ……37

Tablica 14. - Prikaz pokazatelja profitabilnosti tvrtke A.D.Plastik za razdoblje od 2013. do 2016. ……38